

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА У СФЕРІ МЕЛІОРАЦІЇ ЗЕМЕЛЬ

У статті досліджено державні заходи та сучасний стан меліоративних земель в Україні, позитивні та негативні наслідки від цієї діяльності. Регулювання діяльності відбувається за Законом України “Про меліорацію земель” від 14.01.2000 р. № 1389-XIV, який визначає принципи правової регуляції суспільних відносин, що виникають у процесі проведення меліорації земель, використання меліорованих земель і меліоративних систем, і повноважень органів виконавчої влади й органів місцевого самоврядування, у сфері меліорації земель і направлений на забезпечення екологічної безпеки меліоративних систем і захисту суспільних інтересів.

Ключові слова: державна політика, меліорація, Держкомводгосп, державна комплексна програма.

І. Вступ

Сучасна земельна реформа України є важливою складовою аграрної реформи. Сформовано новий земельний устрій: ліквідовано державна монополія на землю, проведено безоплатний перерозподіл землі на користь громадян, здійснено перехід до різних форм власності на землю і господарювання на ній, введено платне землекористування, створено об'єктивні передумови для обороту земельних ділянок. У сільському господарстві створено правові й економічні умови щодо трансформації існуючих сільськогосподарських підприємств у нові агроформування, які здатні адаптуватися до нових ринкових умов. Разом із тим здійснення земельної реформи не могло розв'язати надзвичайно важливої проблеми забезпечення ефективного використання й охорони земельних ресурсів.

Реформа земельних відносин, яка відбувалася без здійснення адекватних державних заходів щодо охорони земель, ще більше загострила проблеми землекористування. З одного боку, біокліматичні можливості сільського господарства використовуються на 50% генетичних можливостей сортів, гібридів. Витрати енергії на одиницю продукції у 2–3 рази більші, ніж у розвинутих країнах світу. З іншого боку, відбувається стихійне створення агроформувань без достатнього науково-методичного, організаційного й фінансового забезпечення, порушуються практично всі сівозміни. Як наслідок, зростають площі під культурами, які посилюють дію ерозійних процесів, що призводить до значного збільшення деградації земель та еродованої ріллі. У результаті реформування аграрного сектору економіки здійснено й роздержавлення зрештованих земель, проведено грошове оцінювання сільськогосподарських угідь та їх паювання між приватними підприємцями, орендарями та пенсіонерами серед них.

Чинний Закон України “Про меліорацію земель” від 14.01.2000 р. № 1389-XIV визначає

принципи правової регуляції суспільних відносин, які виникають у процесі проведення меліорації земель, використання меліорованих земель і меліоративних систем, і повноважень органів виконавчої влади й органів місцевого самоврядування, у сфері меліорації земель і направлений на забезпечення екологічної безпеки меліоративних систем і захисту суспільних інтересів.

Відповідно до вищезазначеного Закону, меліорація земель – це комплекс гідротехнічних, культуртехнічних, хімічних, агротехнічних, агролесотехнічних, інших меліоративних заходів, які здійснюються з метою регуляції водного, теплового, повітряного та живильного режиму ґрунтів, збереження і підвищення їх родючості та формування екологічно збалансованої раціональної структури угідь. Тобто один із напрямів інтенсифікації землеробства – кардинальний захід підвищення родючості ґрунтів як у масштабах усієї держави, так і окремих землекористувачів.

Здійснення державної політики у сфері меліорації земель підвищує родючість ґрунтів та забезпечує:

- раціональне використання земельних, водних, лісових і мінерально-сировинних ресурсів;
- захист землі від деградації, вітрової та водної ерозії;
- охорону ґрунтів від виснаження, засолення, заболочування, насичення пестицидами, нітратами, радіоактивними й іншими шкідливими речовинами, погіршення інженерно-геологічних властивостей;
- охорону поверхневих і підземних вод від забруднення та виснаження;
- запобігання негативному впливу меліоративних заходів на рослинний і тваринний світ, рибні запаси;
- збереження природних ландшафтів, територій і об'єктів природно-заповідного фонду України, водно-болотних угідь міжнародного значення, інших територій, які підлягають особливій охороні.

При проведенні меліорацій одним із важливих завдань є попередження та недопущення виникнення можливих негативних впливів на природне середовище: підтоплення земель, їх вторинне засолення, іригаційна ерозія, замулення малих річок тощо.

Тому в проектах при меліорації земель в обов'язковому порядку передбачають необхідні природоохоронні заходи як у межах меліоративної системи, так і на прилеглий до неї території.

Охороні підлягають земля, води (поверхневі та підземні), повітряне середовище, рослинність, тваринний світ, ландшафти, пам'ятки природи, історії, культури. У проектах меліоративних об'єктів виконують прогноз можливих змін наведених природних компонентів, намічають склад природоохоронних заходів та наводять їх техніко-економічне обґрунтування.

При проектуванні та будівництві меліоративних систем передбачають заходи із раціонального використання земельних ресурсів: площі відчуження під канали, трубопроводи, дороги, лінії передач електроенергії та зв'язку, гідротехнічні споруди, водосховища повинні бути мінімальними. Значну увагу приділяють збереженню родючого пласта ґрунту при меліоративних роботах – при плануванні поверхні поля, при боротьбі з водною та вітровою ерозією ґрунту.

Проекти основного (капітального) планування поверхні поля складають виходячи з умов, щоб величина зрізувань і насипу не порушувала родючості ґрунту. Глибина зрізувань і насипу, як правило, не повинна перевищувати 20 см, оскільки вже при величині зрізувань до 10 см, урожай на темно-каштанових ґрунтах і чорноземах зменшується на 15–25%, а при 20 см – на 50–60%.

Негативні наслідки для природи й економіки країни створює водна та вітрова ерозія ґрунту. На Україні водної ерозії зазнають до 30% площі орних земель.

Мета протиерозійних заходів при переважанні водної ерозії – створення умов, котрі перешкоджають формуванню водного потоку уже на верхніх елементах схилу, а при неможливості їх досягти, передбачають “перехват” потоку на задалегідь розрахованому геоморфологічному рівні, щоб винесення дрібнозему не перевищило допустимі межі змиву.

Отже, меліорація – це система наук, направлена на поліпшення фізико-кліматичних умов ґрунту за допомогою низки заходів. Унаслідок неправильного застосування цих видів робіт меліорація призводить до негативних наслідків.

У цьому напрямі вели наукові розвідки такі видатні вчені, як К.В. Губер, О.М. Костяков, Б.С. Маслов, І.В. Мінаєв, С.М. Польшина, але напрям постійно досліджується й вдосконалюється.

II. Постановка завдання

Мета статті – обґрунтувати та вибрати оптимальні системи створення фізико-кліматичних умов ґрунту в контексті державної політики.

III. Результати

Ринкова економіка зумовила необхідність у розробці енерго- і ресурсощадних технологій хімічної меліорації ґрунтів, яка в минулому проводилася за державні кошти і була надто витратною та малоефективною. Основою створення нових технологій із меліорації кислих і солонцевих ґрунтів є сучасна концепція інституту, що враховує світовий досвід. Її новизна полягає у:

- гармонійному поєднанні технології хімічної меліорації із сівозміною, в структурі якої переважають сільськогосподарські культури з високим рівнем адаптації до кислого чи лужного середовищ ґрунту;
- дотриманні розроблених нормативів співвідношення між органічними і мінеральними добривами;
- локальному застосуванню хімічних меліорантів та покращенні кальцієвого режиму кислих і солонцевих ґрунтів;
- застосуванню високобуферного, з відповідною реакцією, органо-мінерального добрива комплексної дії, збагаченого на кальцій;
- широкому використанні місцевих кальцієвмісних сировинних ресурсів (вапняків, фосфоритів, сапропелів, торфу, перегною тощо).

Основна суть концепції – у створенні теоретичної бази для розробки сучасних ресурсо- та енергоощадних технологій меліорації й такому відтворенні родючості кислих і солонцевих ґрунтів, яке дасть змогу істотно підвищити ефективність добрив і меліорантів, окупить їх прибавкою врожаїв. На відміну від існуючих розробок ця розробка передбачає істотне зменшення доз хімічних меліорантів (у 2–5 і більше разів) внаслідок зростання їхньої ефективної дії, оптимізацію фізико-хімічних властивостей кислих і солонцевих ґрунтів за рахунок локалізації меліорантів та зменшення непродуктивних втрат кальцію через вимивання.

Історичний розвиток меліорації в Україні йшов у руслі її розвитку в СРСР. Значення меліорації в нашій країні полягає в тому, що 2/3 її території розташовано в умовах несприятливого водного режиму: у Степу, де розташовано 48% орних земель, спостерігаються періодичні засухи, у Поліссі та Передкарпатті переважають перезволожені землі.

Важливими етапами розвитку меліорації в Україні були будівництва: Дніпрогесу (1932 р.); Каховської гідроелектростанції з водосховищем, що дало змогу проводити зрошення Півдня України (з 1951 р.); Інгулецької, Краснознам'янської та інших крупних міжгосподарських зрошувальних систем (60-ті рр. XX ст.); сучасніших систем, використання прогресивних машин та агрегатів (із 60-ті рр. XX ст.).

Найбільшими системами в Україні є: Північно-кримський канал (70–80-ті рр. XX ст.), що забезпечує зрошення й водопостачання Кримського півострова; Трубіжська, Ірпенська, Солокійська та інші осушувальні системи. Усі споруди на меліоративних системах монтуються з

готових залізобетонних елементів і блоків. Уся внутрішньогосподарська мережа будується із труб, канали із протифільтраційними заходами.

Україна на початку 90-х рр. ХХ ст. мала значну площу зрошуваних земель – 2,6 млн га (близько 7% площі ріллі). Її землі забезпечували виробництво майже 15% продукції рослинництва. Водночас широкомасштабне зрошення загострило в ряді регіонів екологічну ситуацію, не розв'язавши повною мірою продовольчої проблеми. В 1993 р. вийшла постанова уряду України про меліорацію земель із вимогою її наукового, екологічного та економічного обґрунтування. На жаль, з початком затяжної економічної кризи 90-х рр. ХХ ст. в Україні зрошувані землі поступово втрачають свій потенціал. Через різке скорочення обсягів бюджетного фінансування повністю припинено будівництво нових і реконструкцію існуючих зрошувальних систем. Скорочуються площі поливу й обсяги продукції, вирощуваної на зрошуваних землях. У 1998–1999 рр. із 2,6 млн га зрошуваних земель повністю не поливались 1,1 млн га, на решті площ поливи проводились зі значним відхиленням від науково обґрунтованих режимів.

Осушення проводиться за рахунок будівництва систем двосторонньої дії, почалось використання польдерних систем (Кортеліська у Волинській області, Латорицька – в Закарпатті, у басейні р. Прип'ять). Внаслідок багаторічного науково необґрунтованого господарювання та непродуманої енергетичної стратегії Україна стала однією з найнеблагополучніших з екологічного погляду держав Європи. Чи не найбільшою шкоди природному середовищу нашої держави завдала безвідповідальна водногосподарська діяльність. Аналіз результатів цієї діяльності й зумовлює стратегію, яка зробить неможливим повторення допущених помилок.

Кабінет Міністрів України 16.11.2000 р. ухвалив “Комплексну програму розвитку меліорації земель і поліпшення екологічного стану зрошуваних та осушених угідь у 2001–2005 роках і прогноз до 2010 року”, де проаналізовано водно-екологічну ситуацію у нашій державі. У Програмі, зокрема, зазначено, що з метою зменшення негативного впливу кліматичних умов в Україні було побудовано численні меліоративні системи, сумарною вартістю основних фондів близько 20 млрд грн. Площа зрошуваних земель становить 2,45 млн га, а основна їх частина зосереджена в зоні Степу – 2,1 млн га, або 85%. У зоні Лісостепу зрошується 356 тис. га, на Поліссі – 11 тис. га. Частка зрошуваних полів дорівнює відповідно 8,4 та 12,8% від загальної площі сільгоспугідь та орних земель держави. В Автономній Республіці Крим відношення площ зрошуваних земель до орних становить 29,2%, у Херсонській області – 25,6%, Запорізькій – 13,4%, Дніпропетровській – 11,4%, Одеській – 11,2%, Миколаївській – 11,1%, Донецькій – 9,4%. Осушених земель найбільше у Поліссі

та в західних областях: 3,3 млн га, або близько 30% загальної площі сільгоспугідь. Зокрема, у Рівненській – 41%, Львівській – 39%, Волинській – 38%, Закарпатській – 37%, Івано-Франківській – 31%, Житомирській – 25%.

Характеризуючи нинішній стан меліорованих земель в Україні, із Програми впливає: “Значне погіршення ресурсного забезпечення землеробства на меліорованих землях, особливо зрошуваних, призвело до значного спаду обсягів виробництва”. І далі: “...на осушених площах розвиваються негативні процеси вторинного заболочення. Майже 30% осушених земель використовуються як непродуктивні луки та пасовища. Збільшуються терміни пропуску повеней і паводків внаслідок замулення каналів і скидних колекторів та заростання їх чагарниками. На зрошувальних системах виходять з ладу і демонтуються запірно-регулююча арматура і трубопроводи”. Крім того, у Програмі визначено: “...старіння систем вертикального і горизонтального дренажу або їх відсутність призвели до того, що у стані підтоплення періодично перебуває 210 сільських населених пунктів та 90 тис. га сільськогосподарських угідь”.

За останні 30 років в Україні збудовано 1089 водосховищ загальним обсягом 55 млрд м³, близько 27 тис. ставків, 7 великих каналів загальною протяжністю 2000 км та 10 водоводів великого діаметра. Для експлуатації підземних вод пробурено понад 110 тис. свердловин, викопано 2 млн шахтних колодязів. Функціонери водного господарства не можуть науково й економічно обґрунтувати необхідність побудови каскаду дніпровських водосховищ, які призвели до затоплення 700 тис. га родючих земель та щорічного випаровування близько 5 км³ води.

Зарегулювання Дніпра, як і інших рік, змінило природну циркуляцію води, призвело до гальмування процесів самоочищення, погіршення якості поверхневих і підземних вод, розвитку евтрофікації і “цвітіння” води. Воно ж зумовило стійке підняття рівня ґрунтових вод, інтенсифікацію випаровування, стало причиною збільшення вологості повітря. З побудовою дніпровського каскаду водосховищ підземний стік Дніпра зріс на 5–7 км³. Ці процеси посилюються іригацією, не менше ніж 20–30% води, що подається на зрошення, витрачається на інфільтрацію і техногенне живлення ґрунтових вод.

Від вертикального “електричного” дренажу, яким обладнана Каховська зрошувальна система (а саме на ньому чомусь було зроблено основний акцент), не стільки користі, скільки шкоди. Створений зменшувати підпір підземних вод на глибині 20–80 м, цей дренаж піднімає на поверхню мінералізовані води і, навпаки, зумовлює засолення і забруднення чистих підземних вод. Тут, як і в інших місцях, чомусь не передбачено ефективнішого і дешевшого самопливного горизонтального дренажу. Побу-

дованою вздовж і впоперек щільною мережею каналів та інших гідротехнічних споруд порушено природну дренажність території Причорномор'я. Вздовж берегової лінії Сиваша прокладено колектори, які не тільки не виконують дренажної функції, а й створюють перешкоди на шляху потоку ґрунтових вод у напрямку моря.

Сумним наслідком такої діяльності водного-сподарського комплексу держави стали регулярні підтоплення сільськогосподарських угідь, територій сіл, селищ і міст у Херсонській, Миколаївській, Запорізькій, Дніпропетровській, Луганській, Одеській областях та в Автономній Республіці Крим. Аналізуючи явища підтоплення території Півдня України, апологети водної меліорації вважають, що їх спричинила не господарська діяльність, а періодичні зміни клімату, які супроводжуються надмірними опадами.

Отже, визначивши складний синдром значеної вище хвороби ландшафтів, назвемо основні її причини. Перша – монополізм колишнього Мінводгоспу УРСР, а тепер – Держводгоспу України у підборі, проектуванні, будівництві й експлуатації гідромеліоративних систем. Друга – фактична відсутність належного наукового супроводу і контролю за діяльністю Держводгоспу з боку держави, зокрема Мінекобезпеки України, що призвело до втрати згаданим відомством відповідальності за наслідки своєї роботи, насамперед в екологічній сфері. Цей документ не пропонує ефективної стратегії поліпшення екологічного стану меліорованих земель.

Водночас світова практика знає приклади успішного відновлення порушених природних угідь. Так, у США на початку ХХ ст. унаслідок хижацької експлуатації природних ресурсів виникла низка екологічних проблем, зокрема, швидко почали втрачати родючість ґрунти. Та, на відміну від наших вітчизняних колгоспних ідеологів, зарубіжні фермери швидко зорієнтувались, ініціювавши створення у 1935 р. Агентства зі збереження землі. У ньому почали працювати висококваліфіковані вчені й фахівці. Вони й нині плідно співпрацюють із виробниками сільськогосподарської продукції, розробляють і впроваджують ощадливі технології використання земельних і водних ресурсів. Сотні тисяч фермерів на власному прикладі переконались у тому, що такі винаходи, як контурне землеробство, біологічне очищення іригаційних каналів не лише забезпечують родючість земель і регулюють використання земельних ресурсів, а й збільшують доходи фермерських господарств [1].

Як відомо, термін "меліорація" означає поліпшення. Тобто маємо вести мову про реалізацію науково обґрунтованої системи заходів, спрямованих на відновлення родючості ґрунтів, підтримання їх природних властивостей і збереження природно-ресурсного потенціалу ландшафтів з метою безпечного функціонування існуючих природно-агротехнічних систем. Сюди належать такі заходи, як охорона земель від

вітрової та водної ерозії, затоплення, підтоплення і засолення. Значний ефект дає вапнування кислих та гіпсування солонцюватих ґрунтів, впровадження прогресивних технологій їхнього екологічно ощадливого обробітку, снігозатримання. В Україні меліорація по суті звелася до масштабного осушення й поливу. У нас розорано в середньому 57% земель, тоді як у Франції – 48, Німеччині – 28, Великій Британії – 25, США – 20%. Що стосується врожайності, наприклад, зернобобових, то у нас вона становить 18–20 ц/га, а у Великій Британії – 70,9, Франції – 63,9, США – 51,4, у Норвегії – 39,9 ц/га.

Стратегія рільництва й охорони природи у нашій державі має базуватися на підвищенні врожайності, а не на розширенні орних площ. Стратегія – в оптимізації землеробства, переведенні його на рейки сталого розвитку шляхом реалізації системи довготривалих (на 20–30 років) науково обґрунтованих заходів зі скорочення площ орних земель, відтворення їх природних властивостей і родючості, підвищення врожайності сільськогосподарських культур за рахунок селекції, впровадження нових, високопродуктивних сортів і гібридів, освоєння передових технологій, зменшення витрат.

Витрати Держводгоспу, згідно із Комплексною програмою: для фінансування служб експлуатації й утримання систем зрошення протягом 2001–2010 років необхідно було 2 млрд 558,5 млн грн бюджетних і 985 млн 793 тис. коштів сільгоспвиробників. А на утримання систем осушення планувалося витратити відповідно 451,5 і 306,297 млн грн. На думку Комітету, на реконструкцію зрошувальних систем і поліпшення екологічного стану земель із Державного бюджету необхідно виділити 600 млн грн, а з коштів сільгоспвиробників – 300 млн грн. На роботи з реконструкції осушувальних систем і поліпшення екологічного стану 180 тис. га раніше осушених земель очікувалося 126 млн грн із бюджету держави і 54 млн грн за рахунок сільгоспвиробників. Крім того, боротьба з підтопленням населених пунктів ґрунтовими водами обійдеться державі у 63 млн грн, та й цим обсяг фінансування не вичерпується: потрібні кошти на завершення будівництва зрошувальних систем, сума яких на найближчі 10 років становитиме 114 млн грн (бюджет) і 57 млн грн (кошти сільгоспвиробників). З аналізу програми випливає, що її розробники ставлять два стратегічні завдання: відновлення "масштабного зрошення" і поліпшення екологічного стану зрошуваних та осушених земель. Однак у програмі обрано непродуктивні методи поліпшення екологічної ситуації на меліорованих землях. Їх застосування лише поглибить кризу. До того ж, в умовах запланованих темпів робіт і фінансування реконструкцію меліоративних систем провести неможливо. Адже понад 90% зрошувальних мереж перебуває в незадовільному

стані, а це 2,2 млн га. Програмою ж на 10 років передбачено реконструювати меліоративні мережі на 246 тис. га, що становить лише 10%. За таких темпів на здійснення запланованих робіт знадобиться майже 100 років.

Недостатнє фінансування площі зрошуваних земель в Україні скорочується із кожним роком. Така тенденція спостерігається в усьому світі, починаючи з 1990 р., коли площа поливних земель скоротилася в середньому на 7%, а в Китаї – навіть на 11%. Щоправда, є протилежні приклади. В Арабських Еміратах, Єгипті, Ізраїлі та деяких інших країнах поливаються практично всі посіви зернових, сади і виноградники. Але там інший клімат, пустельний ґрунт, який без води родити не може. Технології поливу там дуже економічні.

За експертною оцінкою, що збігається з висновками деяких інших учених, водна меліорація в Україні може охоплювати 2–3, щонайбільше 4% рівнинної території та до 8–9% орних земель. Якщо таких земель буде більше, то з часом неминуче відбуватимуться серйозні, подекуди необоротні зміни в екосистемах, зокрема виснаження, ерозія, підтоплення, засолення ґрунтів. Слід пам'ятати, що збитки від осушувальних меліорацій полягають не тільки в тому, що віддача від них не пропорційна затracенням коштом. Раніше, за оптимального співвідношення природних і орних територій, населення одержувало воду з місцевих ресурсів (атмосферні опади, конденсація й накопичення вологи у вигляді ґрунтових вод, під подами, заплавами тощо). Штучне зрошення (тим більше науково не обґрунтоване) призводить не до зростання, а до зниження родючості полів: порушується усталений тепловий режим повітря і ґрунту (випаровування води після поливу забирає багато тепла), скорочується вегетаційний період розвитку рослин тощо.

Отже, меліорація нових земель може бути серйозною небезпекою. Новий наступ на рештки немеліорованих річок, боліт, заплав, чагарників, лісів стане нищенням резерватів природної рослинності, корисних комах, тварин і птахів, накопичувачів чистої прісної води, потужного біофільтра, який очищає забруднений поверхневий стік, генерує кисень, формує комфортне для людини довкілля.

IV. Висновки

Аналізуючи недоліки “Комплексної програми...” і діяльності Держкомводгоспу, вчені, зважаючи на важливу роль водного господарства у народногосподарській і комунальній сферах держави та величезний вплив його діяль-

ності на наземні екосистеми, вважають за доцільне реорганізувати Держводгосп, забезпечивши його відповідним фінансуванням. Однак його водорегулюючу діяльність необхідно кардинально перебудувати на новій концептуальній основі, узгодити її з Національною програмою екологічно збалансованого розвитку держави. Цю роботу треба зосередити на розв'язанні таких проблем:

- постійне здійснення екологічної експертизи водногосподарської діяльності в Україні, наукове обґрунтування необхідності та черговості ліквідації частини гребель, водосховищ і ставків, які порушують природну древованість території, провокують явища затоплення, підтоплення, вторинного заболочення земель і стимулюють інші негативні техногенні процеси;
- скорочення площ зрошуваних земель до екологічно обґрунтованих обсягів та припинення будівництва нових іригаційних і осушувальних систем, аж поки не відбудеться стабілізація водно-екологічного стану й агроландшафтних умов;
- забезпечення переходу на водоощадливі екологічно безпечні технології та режими поливу сільськогосподарських культур, раціоналізація сівозмін та оптимізація співвідношення орних і природних площ;
- спільне з Мінагрополітики, Мінекоресурсів, Держкомземом України виявлення, занесення в банк даних і картографування порушених земель, у тому числі територій, які періодично підтоплюються і затоплюються, розробка заходів щодо їхньої рекультивациї та меліорації (залуження, заліснення, вапнування, гіпсування тощо);
- створення і втілення фітомеліоративних і мікробіологічних технологій ремедіації та відновлення якості й родючості порушених ґрунтів, зокрема випаровування надлишку вологи рослинами-транспірантами;
- розробка перспективних “сухих” меліоративних технологій сільськогосподарського виробництва, пошук, селекція і створення нових високопродуктивних сортів і гібридів сільськогосподарських культур, які в умовах України економічно вигідно вирощувати без поливу.

Список використаної літератури

1. Керрі М. Врівноваження економічного розвитку та збереження довкілля / Керрі Мер // Доп. з рег. програми ООН. – Відень, 2000. – 14 с.

Стаття надійшла до редакції 23.04.2013.

Педак І.С. Государственная политика в сфере мелиорации земель

В статье исследованы государственные мероприятия и современное состояние мелиоративных земель в Украине, положительные и отрицательные последствия от этой деятельности. Регулирование деятельности осуществляется в соответствии с Законом Украины “О мелиора-

ции земель” от 14.01.2000 г. №1389-XIV, который определяет принципы правовой регуляции общественных отношений, возникающих в процессе проведения мелиорации земель, использования мелиоративных земель и мелиоративных систем, а также полномочий органов исполнительной власти и органов местного самоуправления, в сфере мелиорации земель и направлений на обеспечение экологической безопасности мелиоративных систем и защиты общественных интересов.

Ключевые слова: государственная политика, мелиорация, Госкомводхоз, государственная комплексная программа.

Pedak I.S. State policy in the field of land reclamation

In this article, investigated of state events and the current status of land meliorative in the Ukraine, as well as positive and negative consequences of this activity.

Purpose of the article is a substantiation optimal systems of physical and climatic conditions of the soil in the context of public policy.

Regulation of the activities carried out in accordance with the Act, which defines the principles of legal regulation of social relations arising in the process of land development, the use of land reclamation and drainage systems, as well as the powers of the executive authorities and local self-government in the field of land development and aims to ensure environmental safety of reclamation systems and the public interest.

The conclusions set out on what strategy should be based public policy in land improvement, such as:

- constant environmental impact assessment of water activity in Ukraine, the scientific basis necessary and regular elimination of dams, reservoirs, the rates that violate the natural drainage area, provoking flooding, secondary waterlogging of land and encourage other negative technogenic processes;*
- reduction of irrigated land to environmentally sound volume and stop construction of new irrigation and drainage systems to stabilize water-ecological conditions and agrolandscape conditions;*
- ensuring the transition to water-thrifty and environmentally friendly technologies watering crops, crop rotation and streamline the optimization of the plowed and natural areas;*
- together with the Agriculture Ministry, Ministry of Ecology, State Committee of Ukraine revealed entered into a database and mapping of disturbed land, including areas that are periodically waterlogged and flooded, the development of activities of remediation and reclamation;*
- development and implementation of technology and microbiology phytomeliorative remediation and restoration of the quality and fertility of soil disturbance;*
- development of promising “dry” reclamation technologies in agricultural production, search, selection and development of new high-performance varieties and hybrids of crops, which in Ukraine economically profitable to grow without irrigation.*

Key words: public policy, melioration, State Committee for Water Management, State complex of program.